

Heti összefoglaló (2009. március 16-22.)

Hazai folyamatok

Az **államháztartás hiánya** február végéig 256,6 milliárd forintra nőtt (önkormányzatok nélkül), mely az éves tervezett deficit 35 százalékának felel meg. Az első két hónap adatai azt jelzik, hogy a gazdasági válság miatt a vártnál kevesebb adóbevétele számíthat a kormány. A főbb adóbevételek közül az áfából, a jövedelemadóból és a járulékból származó bevételek is elmaradtak a prognózistól. Az éves ESA-hiány a legfrissebb prognózis szerint a GDP 2,9 százaléka lesz, ezen belül az önkormányzatok hiánya eléri a 0,5 százalékot.

A múlt hetet némi többlettel zárták az irányadó **tőzsdeindexek**, a Dow Jones 0,75, a tömörítő Nasdaq Composite pedig 1,8 százalékkal emelkedett. Londonban az FTSE 2,38, Frankfurtban pedig a DAX 2,91 százalékos pluszt tudott felmutatni. A BUX az átlagot messze meghaladva 8,79 százalékkal emelkedett. A hazai fizetőeszköz gyengült a közös devizával szemben, pénteken az euró egységéért 303 forintot kellett fizetni, ami 2,71 százalékkal gyengébb árfolyam, mint egy héttel korábban. Az állampapírpiacon két ellentétes folyamat bontakozott ki: a kincstárjegyek benchmark hozama csökkent, ezen belül a három hónapos diszkont kincstárjegyé 50 bázisponttal esett vissza, miközben a hozamgörbe hosszú fele felfelé tolódott.

Az **ipari termelés** mélyrepülése januárban folytatódott, munkanaphatástól megtisztítva a kibocsátás 21 százalékkal csökkent. Az ágazat termelési indexe az előző havhoz képest 2,5 százalékkal emelkedett. 2008-ban az ágazat termelésének növekedési üteme folyamatosan csökkent, az év eleji 8-10 százalékos termelésbővülés az év végére negatívba ment át. Az ipari termelés látványos visszaesése alapvetően nagyfokú exportorientáltságának következménye. A múlt év egészét negatívan befolyásoló kibocsátás-csökkenés a világválság októberi kirobbanását követően erősödött fel, az év utolsó hónapjaiban a termelés 17-20 százalékkal esett vissza. 2009 első hónapjában az exportkereslet drasztikus visszaesése következtében az ipari kivitel csaknem 30 százalékkal csökkent az előző évihez viszonyítva. A feldolgozóiparban kisebb-nagyobb mértékben minden ágazatban csökkent a termelés. Súlyosbítja az ágazat problémáját, hogy exportorientáltsága rendkívül koncentrált, a januári kivitel több mint felét a feldolgozóipar két alága, a számítógép, elektronika, optika, valamint a járműgyártás adta. A problémát tetézte, hogy e két alágazat beszállítói is értékesítési gondokkal küzdenek, szállításaik 16 százalékkal estek vissza a múlt év januárhoz képest. A feldolgozóipar termelése az előző év azonos hónapjához viszonyítva 26 százalékkal csökkent, míg az energiaipar kibocsátása 2,2 százalékkal emelkedett, jórészt a hidegebb időjárás következményeként. A feldolgozóiparon belül a híradástechnikai berendezések gyártása 26 százalékkal, a járműipar 42 százalékkal maradt el a tavalyitól. Az élelmiszeriparban és a szolgáltató ágazatokban mérsékelt volt a termeléseszkökenés. Az ágazat **rendelésállománya** továbbra sem javul, az új rendelések egyharmaddal maradnak el a bázisidőszakitól. Az összes rendelésállomány 18 százalékkal maradt el az egy évvel korábbitól. Az ECOSTAT előrejelzése szerint az ágazat az év egészében recesszióban lesz, a termelés visszaesésnek üteme azonban a második félévben mérséklődni fog, egyrészt az importőrök élénkülő kereslete, másrészt a bázishatás miatt. Számításaink szerint az ipari termelés éves szinten vélhetően 15 százalékkal marad el a tavalyitól, lassú kibontakozás 2010-től várható.

Az **építőipari termelés** volumene 2009 januárjában mind kiigazítatlan adatok szerint, mind munkanaptényezővel kiigazítva 16 százalékkal csökkent 2008 januárjához viszonyítva. Szezonálisan kiigazítva a termelés 13,8 százalékkal elmaradt az előző havitól. Januárban mindkét építőipari termelés elmaradt az egy évvel korábbitól. Az építőipari termelés 16 százalékos

csökkenésén belül az épületeken végzett munkák volumene 17,6 százalékkal, az egyéb építményeken végzettké 8,7 százalékkal volt kisebb az előző évinél. Az építőipari vállalkozások január végi **szerződésállományának** volumene 13,5 százalékkal kisebb volt az egy évvel korábbinál. Ezen belül az épületek építésére vonatkozó szerződések állománya a felére csökkent, az egyéb építményeké az egy évvel korábbi szinten maradt. Előrejelzésünk szerint az ágazat termelése 2009-ben mintegy 8 százalékkal csökken.

Januárban az **alkalmazásban állók száma** 2,5 százalékkal volt kevesebb, mint 2008. első hónapjában. A visszaesés szinte teljes mértékben a versenyszférát érinti, a közszférában alkalmazottak száma a 2007. év végi nagyobb leépítések óta már nem csökkent lényegesen. A versenyszférában a tavaly július óta szűkül a foglalkoztatottság, és jelenleg már 68,2 ezer fővel alacsonyabb a létszám, mint 2008 januárjában. A legnagyobb visszaesés a feldolgozóiparban tapasztalható, ahol az év első hónapjában már közel 45 ezerrel kevesebb alkalmazott volt, mint az előző év januárjában. Az ipari termelésnek az őszi hónapokban bekövetkezett csökkenése, majd decemberi és januári zuhanása magyarázza az alacsonyabb létszámot. A gazdasági válság legelőször a járműgyártásban, az ehhez szorosan kapcsolódó gumiiparban, valamint a textil és bőriparban vezetett a foglalkoztatás nagyarányú csökkenéséhez, de a jelenlegi adatok alapján úgy tűnik, hogy a recesszió fokozatosan eléri a gazdaság többi területét is, mivel a szolgáltató ágazatokban összességében közel 15 ezer fővel csökkent a foglalkoztatás. A válság hatása a keresetekben is megmutatkozik, de korántsem olyan mértékben, mint amit első ránézésre mutatnak az adatok. 2008 januárjához képest 5,2 százalékkal estek vissza a bruttó bérek a teljes nemzetgazdaságban, ami a versenyszféra 5,4 százalékos kereset emelkedéséből, és a közszféra 23,7 százalékos keresetcsökkenéséből adódik. 2007 nyaratól megváltozott a 13. havi fizetések folyósítása az állami intézményeknél, így 2008 elején még a külön juttatás 8 hónapra jutó részét kapták meg a közszférában dolgozók, míg az idén csak 1 havit. Ez a hatás egész évben torzítani fogja a bérstatisztikákat. A folyósítási rendszer átalakításán kívül érdemi változás, hogy az idén a külön juttatás összegét 15 ezer forintban maximálták. A válság jeleként lassul a bérdinamika a versenyszférában, amit leginkább az szemléltet, hogy a tavalyi 8 százalékos meghaladó növekedéssel szemben idén januárban csak 5,8 százalékkal nőttek a rendszeres – tehát mindenféle prémium, külön juttatás nélküli – bruttó fizetések. Januárban a nettó reálkeresetek – a 3,1 százalékos infláció mellett – 6,9 százalékkal csökkentek a nemzetgazdaság egészében. Ez a versenyszférában 0,6 százalékos növekedést jelent, míg a közszférában 21,6 százalékkal csökkent a nettó keresetek vásárlóértéke.

Nemzetközi folyamatok

Az **olaj** ára a héten több mint 10 százalékkal erősödött, és tartósan átlépte az 50 dolláros szintet. A globális kereslet-kínálati viszonyok, recessziós állapotok jóval alacsonyabb olajárát indokolnának, azonban a dollár két hét leforgása alatt 7 százalékkal erősödött, ami jelentősen növeli az olajpiacon a vételi érdeklődést. Emellett árfelhajtó tényezőként értékelhető az amerikai gazdaságélénkítési csomagokba vetett bizalom, a tőzsdei emelkedések, és az amerikai kormány bizonyossága afelől, hogy az Egyesült Államok még az idén kilábal a válságból. A dollár gyengülése nemcsak az olaj árát hajtotta fel, drágultak a nemesfémek, az ipari fémek és az élelmiszerek is. A tartós dollárgyengülés a nyersanyagok árának emelkedésén keresztül az infláció megugrását eredményezheti az idei második félévben.

Az előzetes becslés alapján az **euró-övezeti** infláció februárban 1,2 százalékra emelkedett a januári 1,1 százalékos követően. Az EU27 tagországok körében a drágulás üteme tovább mérséklődött, az áruk 1,7 százalékkal voltak magasabbak, mint egy évvel korábban. Az euró-zóna külkereskedelmi mérlege 2008 decemberében 0,7 milliárd eurós hiányt mutatott, míg 2007 utolsó hónapjában 3,9

milliárd volt a deficit. A szezonálisan igazított adatok szerint az export 0,9 százalékkal, míg az import 3,9 százalékkal csökkent novemberről decemberre. A teljes, 27 tagú Európai Unióban decemberben 10,4 milliárd euróra rúgott a deficit, míg egy évvel korábban 17,7 milliárd eurót tett ki. Novemberről decemberre szezonálisan igazítva az export 1 százalékkal csökkent, míg a behozatal 6 százalékkal zsugorodott. A teljes 2008-as évben az euró-övezet hiánya 32,1 milliárd euró volt, míg az EU27-ben 241,3 milliárd euró deficitet jegyeztek fel. Az ipari termelés januárban 17,3 százalékkal volt kevesebb, mint az előző év azonos időszakában. A decemberi érték -11,8 százalék volt. A mutató 2008 ősze óta folyamatosan zuhan.

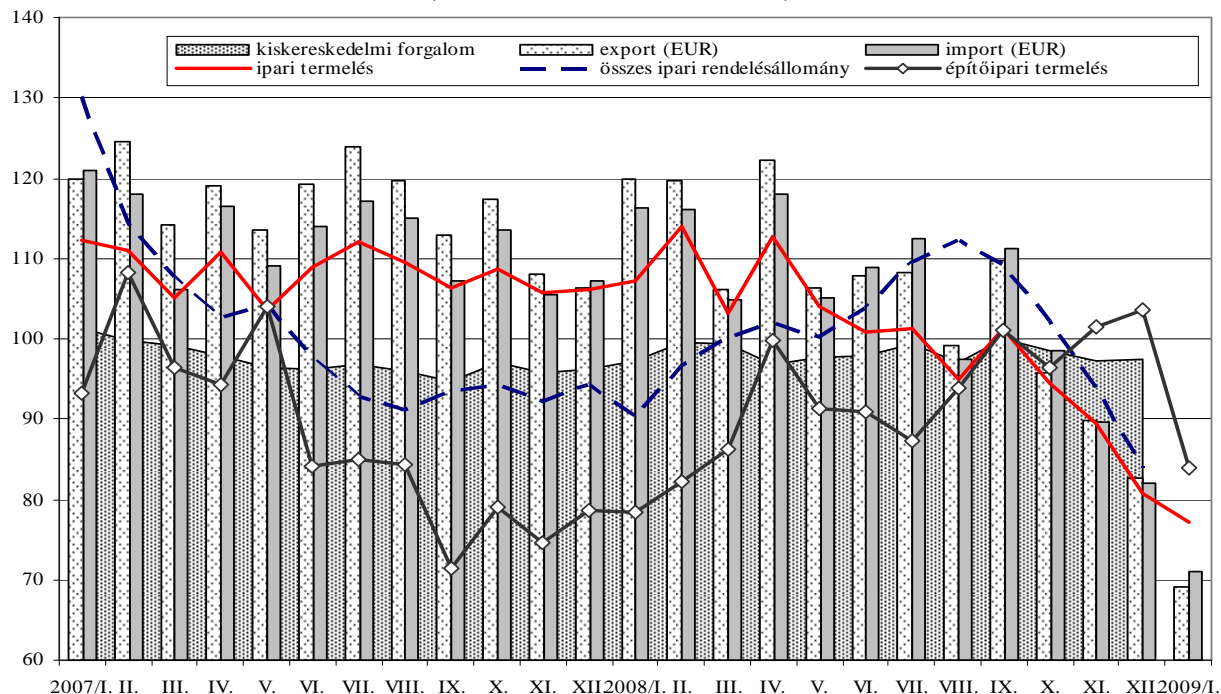
Várható események a héten (2009. március 23-29.)

2009.03.23.	Hétfő	MNB, Kamatdöntés
2009.03.24.	Kedd	KSH, Kiskereskedelmi forgalom (január)
2009.03.25.	Szerda	Ifo, német konjunktúra index (március)
2009.03.26.	Csütörtök	USA, felülvizsgált GDP (2008. IV. negyedév)

Melléklet

1. ábra

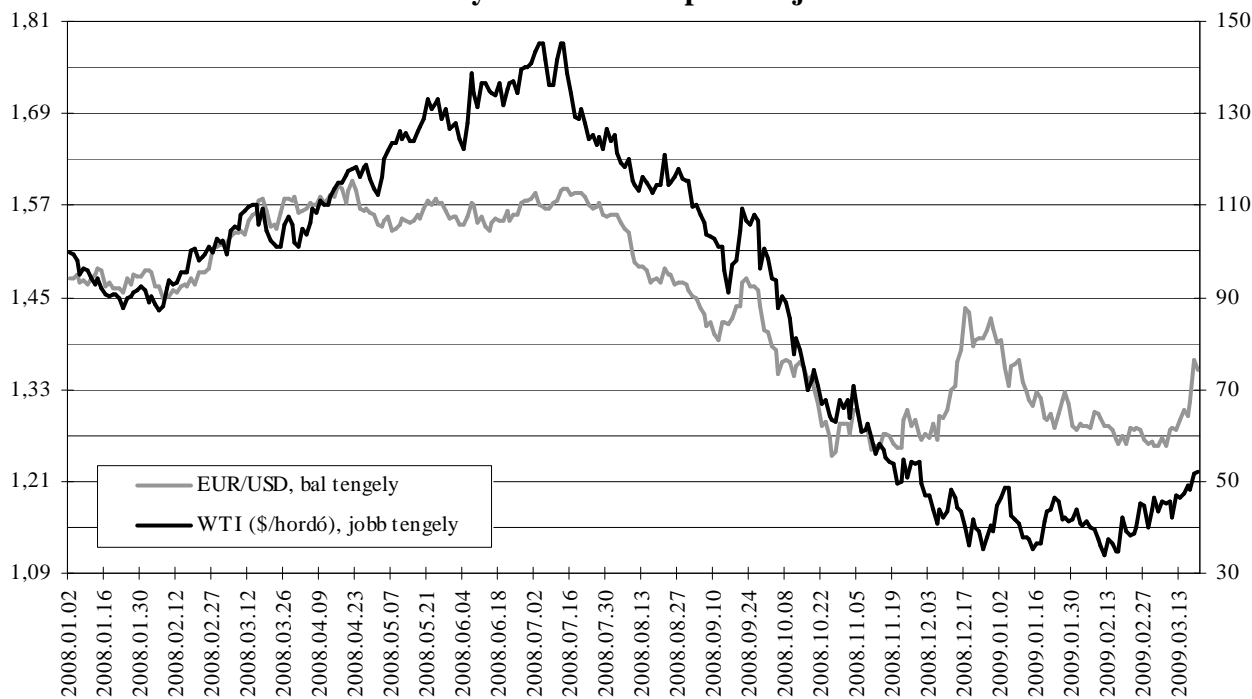
A hazai konjunktúra alakulása, volumenindexek
(előző év azonos időszaka = 100)

Forrás: KSH

2. ábra

Az EUR/USD árfolyam és a WTI típusú olaj árának alakulása

Forrás: NYMEX, Fed, ECB